

Aunc suenter 600 onns da grond'impurtonza

Mariann Wenger-Schneiter ha creau il comic «Fra Clau da Flia» ch'ei dat era en sursilvan

DA SUSI ROTHMUND / ANR

■ «Fra Clau da Flia» ei igl emprer comic dalla pictura artista Mariann Wenger-Schneiter che ha era scret il text leutier. La versiun originala en tudestg ei cumparada il settember vargau tier «Canisi-edition» e dapi questa jamna ei la versiun sursilvana, edida dalla Casa Editura Samedia, sils regals dalle papetarias. Il cudisch che raquenta la veta da fra Clau ei pia gest cumpariu ad uras sillas festivitads da 600 onns. Ils 16 d'october 1417 ei Clau, il fegl da Heinrich e Hemma Roberta da Flia, numnadamein naschius el Flüeli sper Sachseln el cantun Sursilvania. La dumengia encunter sera ha la Casa Editura Samedia envidau en claustra a Mustér alla vernissascha dil comic romontsch. Suenter in plaid da beinvegni entras igl avat *Vigeli Monn* ha *Roman Walker*, il recur dil gimnasi claustral, discurreu cun l'illustratura *Mariann Wenger-Schneiter*. Igl editur *Hanspeter Lebrument* ha discurreu dalla collaboraziun cun «Canisi-Edition» che ha ediu la versiun originala en tudestg. La finfinala ha igl avat prelegiu enzacontas episodas ord il comic e l'occurrenza ei vegnida enramada musicalmein digl Ensemble viril dil gimnasi e *Carl Rütli* al clavazin.

Comic en romontsch, tudestg, talian e franzos

Sin 60 paginas raquenta l'artista la historia da Clau da Flia e quei cun 600 illustraziuns, malets che muossan ils loghens originals e mintgin envida da contemplar e scuvierer ils detagls. Sco Wenger-Schneiter ha tradiu all'Agentura da novitads rumantscha ein ton il diember dallas paginas sco quel dils malets casuals. Duront siat onns ha ella skizzau, malegiu, colorau, retschercau e scret il text per las neblettas. Per sias illustraziuns eis ella buca mo s'occupada intensivamein culla veta ed igl operar da fra Clau,

mobein era cul mintgadi el temps tard-medieval el cantun Sursilvania. Persuenter ha ella studegiu la veta purila, il mercenariat e perfin la fauna e flora. Grond sustegn ha ella survegniu da siu um *Robert Wenger*. Sia lavur ha ella fatg amogna a duas casas edituras enconuschentas, mo quellas hagian buca giu interess. Cun Canisi-Edition ha ella la finfinala anflau ina casa editura che edescha dapli comics che auters cudischs. Il giuven editur ha era tschercau casas edituras che ein stadas prontas da collaborar per edir las versiuns els ulteriurs treis lungatgs dalla Svizra. Sco partenari per la versiun en romontsch sursilvan ha el anflau la Casa Editura Samedia che posseda ils dretgs sin quella versiun. Per la translaziun dil tudestg en romontsch sursilvan segna *Giusep Decurtins-Deplazes*.

Emprer historia cun plascher

Pli ditg ch'ins contempla las bialas illustraziuns en vivas colors e pli ditg ch'ei va da leger il comic. Pusseivel fuss ei senz'uter era en ina mesurette, mo gliez fuss donn. La historia autentica plena da tensiun e cungida cun fin humor ei ininteressanta repetiziun dalla historia per carschi ed era adattada per giuvenils ed affons. Clau da Flia era ina personalitad extraordinaria ed aunc suenter 600 onns ei sia veta da grond'impurtonza. Il cudisch da Clau da Flia raquenta a moda recreonta la veta dil protectur dalla tiara svizra. A Wenger-Schneiter eis ei reussiu da raquinter a moda divertenta che va tonat el profund e commuenta. «Igl ei stau ina gronda sfida da pachetar il maximum d'informaziuns el minimum da plaid», ha l'artista concediu. Aunc suenter esser sedada giu aschi ditg culla veta da Clau da Flia seigi quella jastra ad ella. E tgei di ella d'in bab da diesch affons che banduna la famiglia per viver sco eremit? «Forsa ei sia dunna il davos perfin stada leda ch'el ei ius, ed el ei gie buc ius diltut, il clom fuva aschi fermes e probablamein

L'illustratura Mariann Wenger-Schneiter ha plascher che siu comic «Fra Clau da Flia» ei vegnius ediu en tuts quater lungatgs dalla Svizra.

FOTO S. ROTHMUND

ha ella tertgau – lu mo va, sch'ei sto esser.» Ei vegni ad esser stau ina dira sort, mo ei seigi stau sia vocaziun. «Mo quei san ins gie buca capir aschia ina veta», manegia Wenger-Schneiter. Ozildi seigi quei fors cumparegliabel cun in sportist extrem che mondi alla limita malgrad ch'el hagi famiglia. Pli baul mavien ei alla limita per l'olma, oz fors plitost pil

tgierp. La historia da fra Clau ei en mintga cass aunc oz ina historia plein tensiun che fascinescha, gest sco la veta da fra Clau. L'autura raquenta digl affon carschius si en ina famiglia da purs, da sia veta sco pur e schuldau, bab da famiglia, persuna d'uffeci e la finfinala co el ei daventaus pelegrin e tgei influenza ch'el ha giu sils Confederai. La dunna ha era il-

lustrau sias visiuns e co el ei vegnius murgiaus dils demunis e bia auter entochen sia mort.

Fra Clau da Flia, ina historia remarcabla ord il temps medieval; 68 paginas, ligiau; 24.50 francs ISBN 978-3-906064-73-4. Da retrer ella libreria ni da Samedia Publishing SA www.samedia-buchverlag.ch telefon 055 645 28 63

MUSTÉR

Collavurats da las pendicularas han stuì far vacanzas

(rtr) La naiv ha mancà fin uss e perquai hajan els stui prender mesiras, ha ditg il directur *Rudolf Büchi* ad RTR. La finala sajan dentant mo tschintg personas stadas senza lavur. Ina mesira è stada ch'els 15 collavurats che lavuran l'entir onn han stui far vacanzas quindesch dis a partir da Nadal. Persuenter hajan las persunas che lavuran mo durant la stagiun d'enviern pudì lavurar. In'otra mesira è

stà ch'els lavurers han purschi als giasts (surtut tranter Nadal e Bumaun) in program alternativ sco per ex. snowtubing e fatbike. Plinavant han els fatg lavurs da mantegniment, ch'els fetschian normalmain pir la primavaira. Uschia han las pendicularas empruvà da dar lavur al personal e surpiglier responsabladad per collavurats e collavurats. Ina schliaziun speziala hai dà per las ovg persunas

pensinadas che lavuran tar las pendicularas. Ellas hajan fatg amogna sezzas da na lavurar per in temp. Impurtant saja stà da chattar schliaziuns individualas e betg trair in stritg radical entras l'entir maneschi, di Büchi. El haja sentì che tut ils collavurats hajan gi fitg blera chapientscha per questa situaziun. Tar las pendicularas da Mustér lavuran l'enviern da quai da 70 persunas.

SURSAISSA

Sur Paul Casanova ei morts

(anr) Sur Paul Casanova ei morts a Sursaisa – suenter liung pitir en consequenza d'ina attacca dil tschurvi – ella vegliadetgna dad 84 onns. El ei naschius a Sursaisa tudestga 1933 e vegnius ordinaus spiritual 1959.

Sur Paul Casanova ha pastorau cun grond engaschi pil salit dallas olmas sulet en pleivs romontschas sursilvanas. Da

1959–1967 eis el staus vicari a Mustér e da 1967 tochen 1978 plevon a Medel/Lucmagn. A Trun ha el pastorau da 1978–1989 e suenter a Rabius/Surrein tochen 2001. Lu ei sur Paul Casanova ius sco resignat a Sursaisa e morts leu el «Steinhauser Zentrum». La sepultura ha liug oz mardis allas 14.00 en baselgia parochiala a Sursaisa. RIP

reclama

Scheitert die Steuerreform, fehlen 5 Milliarden in den Sozialversicherungen!

Bisher war klar: Die Steuerreform sichert über 150'000 Arbeitsplätze und Steuereinnahmen von rund 5 Milliarden Franken von Unternehmen. Eine Studie des renommierten Forschungsinstituts BAKBASEL zeigt nun: Die Steuerreform sichert zusätzlich 2,7 Milliarden Franken an Ertragsausfällen bei Einkommenssteuern und nochmals über 5 Milliarden Franken bei den Sozialversicherungen!

Darum empfehlen Bund, Kantone, Gemeinden und alle Wirtschaftsverbände ein JA zur Steuerreform!

Steuer-einnahmen sichern

Steuerreform Ja

www.steuerreform-ja.ch

12. Februar 2017